

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

4

TRY HØJSKOLES ÅRSSKRIFT

1958

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN
1958

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Elevforeningens kontingent

er nu 5,00 kr. Brug giroblanketten straks! Det er nemmest og billigst. Ellers sendes postopkrævning ud til foråret. Meddel altid evt. adresseændringer og navneændringer på grund af giftermål! For fremtiden sendes årsskriftet ud pr. postopkrævning.

Elevmødet 1959

er søndag den 14. juni samt aftenen forud. Bemærk det ændrede tidspunkt og mød flittigt op. Der bliver ikke sendt indbydelseskort ud, men benyt blanketten bag i årsskriftet til indmeldelse. Sæt jeres holdkammerater stævne! Velkommen!

Efterårsmødet

holdes onsdag den 16. september, altså stadig den 3. onsdag i september. Vi glæder os altid over at se gamle elever blandt deltagerne.

Ændrede kursustider

For fremtiden vil Try højskoles kursus begynde den 1. august og den 1. februar og vare 5 måneder.

Med venlig julebilsen

Hilse af P. Sejlskole og Sørensen,

TRY HØJSKOLES ÅRSSKRIFT

1958

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1958

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Om at tåle medgang

»Frelse svarer til at være i fare.

Den, som ikke er i fare, kan heller ikke frelses».

Søren Kierkegård.

Hvorfor var vi i mange henseender mere vågne under sidste krig med dens gru og besættelse?

Hvorfor var dansksindede sønderjyder tit mere lydhøre for danske værdier under tysk herredømme end senere under et godt og hjemligt dansk styre?

Og hvorfor har der været så mange, som voksede op under strenge og krævende barne- og ungdomskår, men som på mange måder drev det vidt senere hen?

Disse og andre spørgsmål dukkede op ved at læse ovenstående citat af Søren Kierkegård.

For hvorfor er så alt for mange mennesker så alt for lidt glade for en række goder, de har i dag herhjemme frem for i gamle dage?

Det hænger vel nok sammen med, at det ikke er tingene eller forholdene i sig selv, der gør os glade og tilfredse, for i så fald ville vor lykkefølelse jo være mangefold større nu i bekvemmelighedernes århundrede end i gamle dage.

Vi vil alle gerne have bil, radio, olietår, køleskab, bad, fjernsyn, rejsemuligheder m. m. m., og vi gør, hvad vi kan, for at den kommende slægt kan slippe for vanskeligheder og afsavn, vi måske selv har haft i vor barndom og ungdom. Men glæden over nutidens mange ydre goder ligger ikke i tingene selv, men snarere i overvindelse af vanskelighederne ved at få fat i tingene.

Hvem regner for alvor en bog for noget? Eller en avis eller et blad? Kun de færreste; thi disse ting har vi jo alle til rådighed på bibliotekerne. (Og det er udmærket, at vi har det.) Og hvem regner den gode landevej for noget særligt? Eller skolen med dens uddannelsesmuligheder? Og hvad med radio, telefon, fjernsyn o. s. v.? Kun de

færreste af ejerne til disse ting tænker derpå og glædes derover. Det bliver hurtigt til selvfølgeligheder for os. (Og de kan jo ellers være udmærkede alle disse goder. Men gør de os gladere?)

Det tjener til ingen nytte at idealisere de „gode, gamle dage“ på nutidens bekostning. Der var ingen lykke ved 12 timers arbejdsdag eller derover for en ringe løn eller ved, at brændevin kunne købes til 12 øre potten. Men det er derimod ikke unyttigt at mindes det sind, man i gamle dage tog imod livets goder med i højere grad end nu. Man skønnede på en gave – selv den mindste; man glædede sig over en forbedring – selv den ringeste, for det lyste op over en slidsom hverdag, som også datidens færre fester og fornøjelser gjorde det.

„Det skal være mørkt, for at man kan se stjernerne“, siger et gammelt ord. Ja, og der skal være hverdag med hverdagskost, for at man kan nyde fest og højtid med, hvad dertil hører.

Hvis bal bliver en ugentlig foreteelse i stedet for at være noget, man kommer til 5–6 gange om året, kan det ikke længere være en begivenhed. Og bliver nogle få årlige teater- og biografbesøg til noget dagligdags, evt. suppleret med fjernsynsfilm, må oplevelsen blive mindre og glæden derover ligeså.

Man har i Sovjetunionen sat sig som mål at få arbejdstiden forkortet til 5 arbejdsdage á 6 timer pr. uge i løbet af ca. 10 år, thi „socialismens højeste lov er hensynet til mennesket og levestandarden.“ Citatet er fra „Land og Folk“, og selv om man undlader at smile bittert ironisk over ordene „hensynet til mennesket“, så er det i hvert fald ganske givet, at med en høj levestandard og en evt. 30-timers arbejdsuge vil et alt overskyggende problem være *fritidens rette brug*, så den får indhold og ikke bare skal slås ihjel.

Hvorfor opstår der af og til „læderjakke“- og „anderumpe“-mentalitet? Ja, det kan ofte være bylejlighedens alt for trange forhold, der driver de unge ud på gaden, hvor flokinstinktet let bliver herskende. Men mon ikke nok det i flere tilfælde er en ubevidst følelse af tomhed, kedsomhed og følen-sig-overflødig, der skaber ballademagere. De er ikke naturligt engagerede i hjemmets liv og arbejde (som landbohjemmet stadig giver mulighed for at være), og så må de på egen hånd få noget til at ske.

De er næppe værre i sig selv end andre unge; men de føler sig ikke bundet til noget, der er større end dem selv, og så driver de let-

Det idylliske Try

test med strømmen. – Men blev der fare på færde, tror jeg, Alvoren kom frem i dem. Tænk på „nitterdrene“'s indsats som selvkaldet politi under besættelsens politiløse periode.

— — —

Disse bemærkninger kan vel lyde som en kritik over en del af vor tids ungdom og er det vel også, for nutidens ungdom har sine fejl, for det har ungdom altid haft. Men nutidens ungdom har givetvis mindst lige så mange gode sider som i tidligere tider. Men jeg vil hellere have disse bemærkninger tolket som et resultat af en analyse over vor tids menneskers evne til at udnytte de ydre fremskridt, uden vi lider skade på vor sjæl. Og her ligger en stor fare – større end nogensinde på grund af teknikkens rivende udvikling med mulighed for nye livsgoder for os almindelige mennesker. (Det må trods alt være værre, om det store brede lag skulle degenerere, end om en fåtallig overklasse skulle gøre det!)

Historien melder om en række folkeslag, som gik til, fordi de ville nyde fremfor at yde; ja, man kunne måske til gengæld sætte slaver til at yde uden at nyde. I vor tid kan vi bruge maskinerne som vore slaver, og dem behøver vi ikke at have barmhjertighed med. Men vi

må samtidig tage os i vare, at vi ikke lader os beherske af den snigende materialisme, som maskinerne også kan befordre, hvis høj levestandard og mange bekvemmeligheder bliver et *mål* for os.

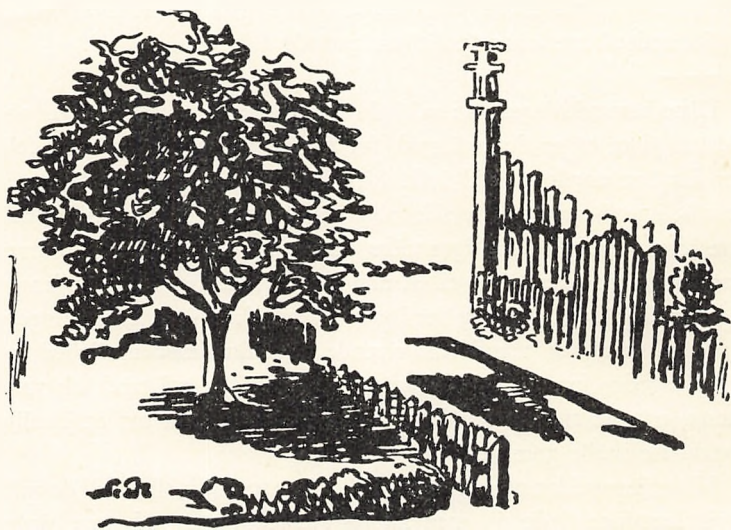
Aldrig har det været så påkrævet – på personlig vis at tilegne sig værdier, der gav livet indhold, som nu; thi aldrig har der som nu været et sådant udbud af kulturens ydersider, som trængte sig på for at blive solgt til os alle – bogstavelig talt.

Personlig tilegnet kultur over for modtagelse af færdigbygget civilisation har vel altid givet et spændingsforhold i menneskeheden; men aldrig har det spændingsforhold været alvorligere end i vor tid.

Når folkeslag og enkeltmennesker så tit bukkede under i „gode dage“, kan man måske blive angst for, at sådan *skal* det gå, at det er ifølge en uafvendelig naturlov. Men lad i stedet for historien fortælle os, at sådan *kan* det gå – og lettest gå, når vi ikke ser faren.

„Frelse svarer til at være i fare. Den, som ikke er i fare, kan heller ikke frelses.“

P. Sejlund Sørensen.

Skriftrullerne fra Det døde Hav

I de sidste Aartier af 1. Aarh. e. Kr. levede i Rom den lærde jødiske Historieskriver Josefus Flavius (f. 37 e. Kr.), der havde deltaget i det jødiske Oprør mod Romerne og oplevet Jerusalems Ødelæggelse (70 e. Kr.). Efter at den jødiske Stat var gaaet til Grunde og Folket adspredt over alle Middelhavslandene, satte han sig for at skaffe sine Landsmænd Anseelse og Oprejsning ved at udarbejde en Række store Værker om Jødefolkets Historie, om den sidste ulykkelige Krig og om hans egen Andel i Begivenhederne. I disse Skrifter omtaler han udførligt Jødernes Gudsdyrkelse og religiøse Skikke, og han nævner gentagne Gange de jødiske Sekter Saducæerne, Farisæerne og Essenerne (Essæerne). De to førstnævnte kender vi fra det ny Testamente; men om Essenerne har vi indtil for nylig ikke haft anden Kundskab, end hvad der meddeles hos Josefus, bortset fra nogle korte Notitser hos romerske og græske Forfattere og hos Kirkehistorikeren Eusebius.

Det er paafaldende, at Josefus har givet en langt grundigere og mere sympatisk Skildring af Essenerne end af de andre Partier, skønt han selv fra Fødselen af tilhørte en fornem Præsteslægt og regnede sig til Farisæerne, og endnu mere paafaldende er det, at han overhovedet ikke nævner Jesus og hans Disciple, hvis Virksomhed han ikke kan have været uvidende om. Det kan vel tænkes, at han har haft private Grunde til ikke at nævne de Kristne, der jævnlig blev forfulgte i Rom; men der kan ogsaa øjnes en dybere Sammenhæng mellem hans Sympati for Essenerne og hans Tavshed om Jesus.

Han beretter nemlig i sin Selvbiografi, at han i sin tidligste Ungdom, kun 14 Aar gammel, havde tilegnet sig hele den jødiske Skriftlærdom; men dette var ham ikke nok, han higede efter en dybere religiøs Erkendelse og søgte ud i Ørkenen til en lærd Eneboer og Asket ved Navn Banus og opholdt sig hos ham i tre Aar, og da han hos Banus havde lært, hvad han ønskede, drog han tilbage til Jerusalem og blev, 19 Aar gl., Farisæer. Vi kan vel læse mellem Linierne,

at den unge Josefus i sit Hjerter var Banus's Tilhænger; men hans Begær efter Magt og Ære tvang ham til at slutte sig til det mest ansete og indflydelsesrige Parti Farisæerne, og han naaede da ogsaa at blive en mægtig Mand og en snu Politiker, selv om han gentagne Gange maatte skifte Parti, falde fra sine egne Landsmænd og slutte sig til den romerske „Værnemagt“, i hvis Tjeneste han til sidst endte som Pensionist ved Kejserhoffet i Rom. At hans Farisæisme har været af saare verdslig Art, ser vi tydeligt deraf, at han i sine Skrifter vel skildrer den farisæiske Lære med Respekt, men dog et enkelt Sted i Jødehistorien uden Omsvøb fortæller om Farisæernes durkdrevne politiske Gavtyvestreger.

I Sammenhæng med Beretningen om Opholdet hos Banus har Josefus forklaret, at han vilde undersøge, hvilken af de tre jødiske Sekter, der var at foretrække, og da han i Forvejen var nøje indlevet med Saducæerne og Farisæerne, kan vi ikke være i Tvivl om, at Banus var Essener, selv om Josefus undgaar at sige det for ikke at røbe sit Frafald. Efter hvad vi nu ved om Essenernes Lære, om deres Verdensforsagelse, Eneboerliv og Klostersvæsen, kan vi heller ikke være i Tvivl om, at der har været Venskab og Forstaaelse mellem dem og Jesu Disciple. Vi ved ogsaa fra Evangelierne, at baade Johannes Døberer og Jesus havde forberedt sig til deres Mission ved lange Ophold i Ørkenegnene. Den gamle Banus kan meget vel have kendt Jesus og have haft ham hos sig i sin Eneboerhytte. Vi forstaaer, at Josefus har været indviet i en Kundskab og Medvider i Sager, som han, den frafaldne, ikke gerne vil røbe og i hvert Fald ikke ønsker at meddele noget om til Romerne og Grækerne. Han havde stillet sig til Opgave at forsvare Jøderne og deres Religion, og det gavnede ikke hans Sag, at man fik Indblik i hans Kendskab til det omstridte kristne Trossamfund. At hans stærke Interesse for Essenerne indirekte vidner om hans Sympati med de Kristne, kunde Hedninger og Jøder ikke skønne over.

Det ser helt troværdigt ud, at Tømmermandens Søn fra Nasaret kunde lære et og andet af de kloge Eneboere i Ørkenen, ikke blot Dyd og Guds frygt, men f. Eks. ogsaa Lægekunst, som vi ved, de gav sig af med. Hans Livsgerning forudsætter jo ogsaa en grundig Skolegang, hvis man da ikke paa Middelaldertheologers Vis vil fornægte, at hans menneskelige Kundskaber var erhvervede paa naturlig Maade. Der-

imod kunde vi have Grund til at spørge, hvad den unge Josefus, der kom fra et Hjem midt i Hovedstadens ypperste Lærdomskreds og kendte den jødiske Litteratur til Bunds, vel kunde vente at lære i Banus's Hytte, og dog siger han, at han udsatte sig for de største Anstrelgelser og var der i tre Aar, inden han fik lært, hvad han ønskede at vide. Hele hans Beretning om de vise Mænd i Ørkenlandet og deres mange Religionsforskrifter har hidtil syntes saa uvirkelig, at den ikke kunde tages helt alvorligt, og det har desuden været fristende for Vesteuropas katolske og protestantiske Teologer at overse den, for hvad skulde vel en aabenbaret Religion, forkyndt af Guds Søn, have med den esseniske Sekt at gøre?

Fundene af de ældgamle Skriftruller i Ørkenegnen ved Det døde Hav har nu bragt Teologer og Kirkehistorikere paa andre Tanker. Alene Mængden af de fremdragne Skrifter er i sig selv et kraftigt Vidnesbyrd om Essenernes Lærdom og Kultur. Vi ved nu, at der i Ørkenen ved Det døde Hav ikke blot var vise Eneboere, men store Klostersamfund, hvor unge Mænd blev oplærte i Religionskundskab og Tidens almindelige Viden om Lægekunst, Astronomi og meget andet, idet den esseniske Kultur synes at have haft Forbindelse med persisk Religion og med det gamle Ægyptens Visdom. Der var nok at lære hos Essenerne, og Josefus kan sikkert have haft Udbytte af at gaa i Skole hos dem. Og vi ved nu, at hans Skildring af deres Kultur og Samfundsliv ikke indeholder nogen Overdrivelse.

Der er siden 1947, da de første Ruller fandtes, fremdraget flere Tusinde mere eller mindre velbevarede sammenrullede Strimler af en Slags Læder eller Pergament, beskrevne med hebraiske Tekster, der dels omfatter det gamle Testaments hellige Bøger (hvis hidtil kendte ældste Tekster er fra 916 og 1009 e. Kr.), dels omhandler Essenernes Religion og Gudstjeneste, Reglerne for deres Klosterliv, Spaadomme om Jerusalems Undergang, Verdens Ende og Dommedag, men kun indeholder meget faa Oplysninger om Essenersamfundets Historie og om Sektens Stifter, en Messiasskikkelse, der kaldes „Retfærdighedens Herre“ og blev forfulgt og ihjelslaet af Præsteskabet i Jerusalem (hvilket muligvis kan være sket ca. 100 Aar før Kristi Korsfæstelse). Hovedparten af denne særprægede religiøse Litteratur er vistnok affattet paa Kristi Tid og i de følgende Aar indtil ca. 70 e. Kr., og mange af de religiøse Betragtninger og Spaadomme genfindes næsten

ordret i det ny Testamente, skønt der hverken i dette eller i de esseniske Skrifter antydes noget om Sammenhørsforholdet. Dette faar vi mere Klarhed over, naar Skriftrullernes Vidnesbyrd sammenholdes med Beretningerne hos Josefus.

Han fortæller, at Essenerne paa hans Tid fandtes spredte overalt i Palæstinas Byer; men Hovedparten af dem levede som Agerdyrkere, Hyrder og Eneboere i Ørkenegnene, adskilte fra Samliv med den øvrige Verden, hvis Anliggender de nødigt tog Del i. De blandede sig ikke i nationale og politiske Stridigheder og ansaa det for Synd at bære Vaaben og gaa i Krig, hvilket jo stemmer overens med det Standpunkt, som Jesus og hans Disciple indtog over for Datidens stridende Partier. Noget stort Antal udgjorde Essenerne ikke – Josefus anslaa det til 4000; men om Rigtigheden af dette Skøn kan vi ikke dømmе. De levede ligesom Jesus og de første Kristne i asketiske Samfund, der havde Formuefællsskab, og i deres indbyrdes Forhold anerkendte de ikke nogen Slags Særeje eller Brug af Penge. Det var enhver Pligt ved flittigt Arbejde under overordnetes Ledelse at bidrage til Samfundets økonomiske Fremgang, og Livet i Essenersamfundene var strengt som i Middelalderens katolske Munkeklostre. Naar en Essener rejste til en anden By, skulde Trosfællerne der frit give ham Husly og hjælpe ham med alt, hvad han havde behov til sit Underhold og til at faa sit Ærinde udført. Saaledes rejste ogsaa Jesus og hans Disciple, der ikke skulde have Sølv eller Guld i deres Tasker, og af det ny Testaments Fremstilling faar vi den Opfattelse, at denne vidt drevne Gæstfrihed ikke var nogen ny eller ukendt Skik. Alle Essenerne var døbt, og det var Jesus og Disciplene ogsaa, skønt der siges i Joh. 4, 2, at han ikke selv forrettede Daab. Og naar Johannes Døberen sagde, at hans Vanddaab skulde efterfølges af en Daab med Helligaand og Ild, er det næppe alene en Hentydning til Jesu Virksomhed; han maatte ogsaa forudsætte, at hans ivrigste Tilhængere senere skulde modtage en Indvielse, der svarede til fromme Esseneres Optagelse i deres Munkeordens højere Grader, hvilket skete ved mystiske Ceremonier under Paakaldelse af hellige Aander og Engle. Essenerne havde ogsaa hellige Aftensmaaltider, der kan have haft forbillig Betydning ved Jesu Indstiftelse af Nadveren. De forsagede al verdslig Nydelse, og i hvert Fald de Essener, som tilstræbte eller havde modtaget en højere Indvielse, afholdt sig fra Ægteskab og Om-

gang med Kvinder. Dette var jo ikke nogen ny Skik blandt Jødefolkets mange hellige Mænd og Profeter, og vi behøver derfor ikke at søge Forbilledet for det kristelige Cølibat hos Essenerne. Det er dog sandsynligt, at deres Eneboer- og Munkevæsen er gaaet direkte i Arv til de østerlandske kristne Menigheder, der mulig blev blandet op med Essenersamfundenes Rester, da hele det jødiske Folk adspredtes i Tiden efter Jerusalems Ødelæggelse.

Essenerne havde fremragende Dygtighed som Læger og udførte ligesom Jesus og Apostlene mange mirakuløse Helbredelser. De modtog Aabenbaringer fra Himlen og havde høje aandelige Gaver som Profeter og Spaamænd – Josefos paastaar, at deres Forudsigelser aldrig slog fejl. Det er, kort sagt, de samme Evner, som i det ny Testamente tillægges ikke blot Jesus og hans nærmeste Disciple, men ogsaa andre fromme mænd i de første kristne Menigheder. Heri er efter Tidens almindelige aandelige Indstilling intet mærkeligt, om end Ligheden mellem Josefos's og det ny Testaments Beretninger paa dette Punkt er saa iøjnefaldende, at vi nærmest maa tro, at han holder de Kristne for at være Essenerne eller omvendt.

Det vilde dog være forkasteligt at tro, at vi i Essenismen har en Slags Urkristendom for os. Ganske vist er det tydeligt, at de første Kristne har lært meget af Essenerne, og at der er mange Ligheder mellem de to Trossamfund; men det er heller ikke vanskeligt at faa Øje paa Uligheder og uforenelige Modsætninger.

Essenerne var muligvis paavirkede af persiske Soltilbedere og forrettede hver Morgen ved Solopgang deres Andagt med Ansigtet vendt mod Øst. Vi kan mulig heri finde Forklaringen paa den Skik, at kristne Kirkebygninger næsten overalt, hvor Pladsforholdene tillader det, er orienterede solret med Alterpladsen i Øst, saa at Menigheden under Messen maa vende Ansigterne mod dette Verdenshjørne. Om Soldyrkelse hos Jøderne ved vi ellers intet; men i Ordlyden af den mosaiske Velsignelse har vi Levn af en Maanetilbedelse, som i Oldtiden fandt Sted paa det hellige Bjerg Sinai, hvor Jøderne under deres lange Ørkenvandring havde Tilhold en Tid. Endnu i vor Tid hører vi med Undren den gamle Formular, der opfordrer Guddommen til at løfte sit Ansigt og lade det lyse over os; men hvis vi vilde tage Anstød af den Slags Levn fra Oldtidshedenskabet i kirkeligt Sprog og Ceremoniel, vilde vi snart komme paa Afveje. Det er uden videre

Forklaring forstaaeligt, at Skik og Brug og religiøse Talemaader arves fra Slægt til Slægt og fra Menighed til Menighed, selv om Religionens egentlige Indhold skifter saa totalt, at man føler sig stillet over for en ny Aabenbaring.

Derfor er det ogsaa naturligt, at Jesus og Disciplene har talt de jødiske Sekters Sprog og ført deres Skolemestres, Farisæernes og Essenernes, hellige Skikke med sig, saa vidt som de ikke direkte var i Modstrid med Jesu Lære. Han sagde selv, at han var ikke kommen for at udlette og opløse, men for at fuldkommengøre, hvad der var mangelfuldt eller fejlagtigt. Derfor angreb han selvretfærdige Farisæere, men havde intet udestaaende med Essenerne, der ikke ansaa sig for fuldkomne, men ved selvforstågende Askese stadig gjorde Bod og søgte at forbedre sig.

Modsætningen mellem dem og Jesu Disciple kom frem netop ved Overdrivelsen af det ydre Bodsvæsen og den strenge Overholdelse af hellige Ceremonier. De gjorde vel efter Evne og Lejlighed gode Gerninger mod nødlidende Medmennesker, de tog fattige og forældreløse Børn til sig og opdrog dem i deres Klostre. Men de kunde som saa mange af de senere Sekter og Munkeordener have udrettet meget mere godt, hvis de havde sparet de Kræfter, som blev forødt paa unyttig Bodsøvelse og skinhellig Askese. Jesus foragtede det ydre Skinsvæsen. Han og Disciplene plukkede Aks og helbredte syge paa Sabbaten; men Essenerne var saa hellige, at de knap turde forrette deres Nødtørft paa en Helligdag.

Den afgørende Forskel mellem Kristi Lære og al anden Religion er den, at man overhovedet ikke kan blive en sand Kristen ved nogen af de sekteriske Foranstaltninger: Bønner, Bodsøvelser, gode Gerninger og Befæstelse i den rette Tro. Der kræves en total Omskiftelse af Sjæl og Sind, man maa fødes paany, som Jesus siger til Nikodemus (Joh. 3, 3). Dette er saa svært at forstaa, at det altid vil ligge over rettroende Sekters Fatteevne, og det laa ogsaa langt over Farisæeres og Esseneres Forstand.

Vi kan være Essenerne taknemlige for, at Kristendommen har gaaet i Skole hos dem; men vi har ingen Grund til at ære dem som dens Medstiftere.

P. Christensen.

BALLAST

Der er ting, som vil bestå Glæde, lykke, tryghed, fred
igennem altings kaos. vokser ved at vandre.
Det er dem, vi holder på Skal din rigdom vare ved,
ved at gi dem fra os. – strø den ud til andre.

Du, som vender sygt til sundt,
må dit værk nå jorden rundt!

Piet Hein.

Blandt pædagoger byder tilværelsen på megen uro og usikkerhed i den brænding, hvor gamle tanker og ideer, der har århundreders hævd, må vige og give plads for nye tanker og ideer. Den, der i dag står og må tage stilling til nye krav, føler sig på usikker grund. Man ved, at tiden kræver ændring, – at mange forhold, man gennem tiderne har slidt sig igennem på uhensigtsmæssig måde, nu må lægges til rette. Nu må sagen gøres rationel, forenkles, blive mere fuldkommen.

Javel, vi siger ikke, at alt det gamle var godt, og alt det nye dårligt, – men dog står vi med ønsket: Måtte der i alt det nye bibeholdes plads til det bedste af det gamle.

Det gamle er en arv fra fortiden, noget, man har ærbødighed for, fordi man ved, at det rummer vægtige værdier i form af kærlighed, trofasthed, omsorg, gode traditioner.

De gables testamente til den ny slægt. Dets blivende plads må synes berettiget.

At placere sig i de gamle traditioner giver styrke, formåen og evne til igen at kunne belære en ny slægt. Men her vil et menneske, for hvem en sag er tilegnet, så den er blevet en del af en selv, stille sig frygtsom over for en ny forpligtelse: Kan jeg tilegne mig dette nye, så jeg bliver berettiget til at videresende det til dem, jeg nu bliver betroet til oplæring.

Danske sygeplejersker må i disse år indstille sig på tanker, som ovenstående vil give udtryk for. Vi står i en brydningstid, hvor meget

nyt kræver plads, og hvor man overvejer, hvorvidt vor gamle betroede arv berettiges plads i det nye.

Klart blev vor stilling formuleret gennem tanker, som kirkeminister Bodil Koch slog til lyd for ved „Nordiske sygeplejerskers kongres“ i København d. å.

I meget klare linjer belyste kirkeministeren det kulturbillede, som regnes ved at følge sygeplejerskens udvikling fra slutningen af forrige århundrede til vor tid. At se på de kår, som blev våge- og stuekonerne til del, og i hvilke hun nødtørfigt gav den syge den hjælp, hun formåede, – og så betragte den danske, veluddannede, specialtrænede sygeplejerske af i dag, – da har man i en nøddeskal den vældige udvikling, der er foregået inden for kulturlivet.

Kongressens program, der under mottoet: Et sundere samfund – omfattede både videnskabelige og store sociale emner, og – for første gang – gav plads for diskussion om sygeplejerskens pligter i det offentlige liv, lod os føle, at der er sket et stort skred fra den tid, da en sygeplejerske tænkte: Bare jeg når til at blive en dygtig sygeplejerske og ellers kunne leve mit private liv på tilfredsstillende måde, da skulle det være nok.

Nu må hun have ansigtet vendt udefter – intet mindre kræves af os, om vi er med til at holde vort frihedselskende, vesteuropæiske kristne ideal i hævd.

Kirkeministerens ord: „Uanede problemer har rejst sig i takt med den tekniske og fysiske udvikling. Sygeplejersken har – om nogle – lejlighed til at lære medmennesket at kende i al dets nøgenhed, legemligt som sjæleligt. Hun møder medmennesket i livets krisestunder, den fortravlede, der bindes til sygelejet og får tid til at tænke sig om og opdage, at bag fortravletheden lurer tomheden. Det livsoptagne menneske, der med ét ser dødens mulighed for øje. Det tyndslidte menneske, som den bitre hverdag har slået ud, og hvis liv er dødt, selv om det fysisk set lever. Det tillukkede menneske – stivnet i konventioner, og hvis hjerte banker af længsel efter medmennesker. Det angste menneske, hvis tyndslidte nerver ikke kan bære tyngden af atomtidsalderens frygt og truende perspektiv.“

Ja, alt dette er perspektiver, som de viser sig for sygeplejersken af i dag. Store, uafviselige krav, og inderst inde stiller man spørgsmålet til sig selv: Hvor henter hun ballast til at klare disse forpligtelser?

Det ny skal hjælpe os. En bedre uddannelse, som den tilbydes ungdommen nu, vil gøre den bedre skikket til at imødegå kravene.

Og vi under de unge disse bedre kår.

Blot ved vi, at der i hele denne sag er ting, som ikke kan læres efter lærebog, – det, der gav de gamle kræfter og udholdenhed til at trodse de kummerlige kår: kærligheden, trofastheden mod den, der trængte til hende.

Det må historien lære os.

I alt det nye ser vi dog, at patientens behov er de samme, som de har været gennem tusinder af år, – og derfor må stadig noget af omsorgen være det samme, som de gamle kunne give.

På højskolen mindes vi ofte om Grundtvigs ord: Langt mere værd end det røde guld, det er sin Gud og sig selv at kende. Mon ikke disse linjer forklares ved, at vi lærer at forstå, hvad de andre trænger til.

Margrethe Hansen.

Med de bedste ønsker om en velsignet jul og et lykkeligt nytår til alle kære gamle elever.

Margrethe Hansen.

Sådan kan Try også se ud

Aldrig alene - - -

..Jeg tog engang af sted før morgengry for at bestige et af Andesbjergene i Sydamerika. Kulden og mørket følte endnu stærkere nede i den dybe floddal. Bjergtoppene fortonede sig til alle sider mod himlen; men i mørket var det vanskeligt at bedømme deres højde og afstand. Efterhånden, som jeg steg opad, lysnede det, og klipper og stenmasser viste tydeligere deres omrids. Luften var meget kold, klar og stille, og den dybe tavshed rundt om virkede næsten trykkende. Ikke en bæk, der rislede, ikke en fugl, der kvidrede, ikke en vind, der hviskede i træerne. Overalt stilhed. Alligevel var det slet ikke dødens stilhed; det var snarere, som om alt, bjergene og dalene, tinderne og rullestenene, stod i spændt forventning, spejdende efter dagens komme. Det følte næsten som helligbrøde at bryde denne stilhed med lyden af vore fodtrin på stenene.

Rundt om mig var der nøgne klippevægge. Lidt foran og over mig skimtedes horisonten, som jeg stadig klatrede frem imod, fordi den uafbrudt trak sig tilbage fra mig. Når jeg kiggede tilbage, lå en lignende horisont nogle få meter under mig; den førte ned til det mørke, jeg lige havde forladt. En forfatter, der har beskrevet denne bjergbestigning, sammenligner bestigeren med en myre, der kravler op ad en stor tømme; det er netop også den fornemmelse, man havde.

Oven over klippevæggene, som omgav mig, begyndte der nu at stige toppe frem af endnu højere klipper og bjergtinder; det lignede kolde og hårde kæmper, der gennem det svage morgenlys kiggede på mig over skuldrene på deres mindre kammerater. Jeg var det eneste, der bevægede sig blandt disse mængder af stive og strenge stenkoloser. Jeg følte mig som en paatrængende fremmed i dette højtidens rige.

Her talte de forskellige lag og stenarter om tusinder og atter tusinder af år, der var svundet, siden vor jord blev skabt i smeltediglen. Jeg var kun en døgnflue i sammenligning med dem.

Højere og højere klatrede jeg op; åndedraget blev besværligt, og

En lille knøs på Knøsen

en følelse af ensomhed og min egen ubetydelighed kom over mig i denne dybe stilhed mellem de mægtige gavle, der ligesom bar verdens tag.

Pludselig så jeg oven over en af dem en vældig grønlighvid top med evig sne tegne sig koldt og skarpt mod himlen bagved; snart efter endnu en og atter en til forskellige sider. Det var, som om de største kæmper i rækken, på hvis stejle sider ingen menneskefod har trådt, nu rejste sig for at holde øje med mig – kolde, strenge og ubarmhertige. De svimlende højder, den åndeagtige stilhed. Ensomheden, alt dette mægtige næsten forfærdede mig. Jeg var ikke helt mig selv mægtig. Jeg havde lyst til at skribe for at bryde fortryllelsen, og dog ville selv den kraftigste menneskerøst kun have lydt der som en gærdesmattes spæde pippen, jeg engang hørte mellem de vældige ruiner af Roms Colosseum.

Jeg prøvede at lukke øjnene, da der pludselig kom en underlig glød i luften over mig. Da jeg kiggede mig om, så jeg noget, der fik mig til at snappe efter vejret. En af de store tinder, der for et øjeblik siden havde været nærmest blågrå, strålede nu pludselig med sin top i blændende rødligt-orange, der længere nede gik over i de forskellige afskygninger af violet, blåt og grønt; hele kæmperen tegnede sig med

overraskende tydelige omrids og enkeltheder mod den mørke himmel bagved. Til alle sider tændtes nu tinde efter tinde i brand af morgenrødens stråleglans.

Jeg havde en følelse af, at det var for meget til, at et lille, dødeligt menneske kunne fatte det, – en følelse af ulovligt at være trængt ind på hellig grund. Det gik over ens forstand og virkede næsten uhyggeligt sådan at være heroppe og overvære den mægtige naturs opvågnen. Der var ingen forbindelse mellem dette guddommelige syn og det menneskeliv, jeg havde forladt der nede i mørket.

Jeg stavrede videre, næsten kuet til rædsel af alt dette, da – netop som jeg trængte allermost til et støttepunkt – dukkede der, endnu halvt skjult af den nærmeste bjergkam, en skikkelse op foran mig. Det var „Kristus, verdens Frelser“.

Det var ikke det sædvanlige gribende billede af den korsfæstede Frelser, men en mægtig, mild og ædel skikkelse, klædt i vidt flagrende klædebon, og som med åben favn og fremstrakte arme indbød alle til sin velsignelse.“

— — —

Denne oplevelse, dette møde – fortalt af verdensspejderchefen Baden-Powell, hørte jeg for første gang for mange år siden. Jeg har aldrig kunnet glemme det; det talte og taler stadig til mig: Sådan er livet. Ofte kommer vi mennesker på bjerget for at opleve det store, for selv at blive små, – for at få et møde, en oplevelse, der bliver som en andagt, en helligdom, for os, eller for at opleve, at selv på de mest ensomme steder og tider er mennesket aldrig alene.

Den smukke billedstøtte i de vildsomme Andesbjerge er ikke blot et udmærket fund til sit formål: et grænsemærke og tegn på evig fred mellem Argentina og Chile, men tillige et håndgribeligt bindeled mellem menneskeligt og guddommeligt, – netop det bindeled, som Kristus i sin tid kom til verden for at bringe i stand, – – – og som mennesket når, hvis hadet og frygten afløses af kærlighed og tillid, når „sværdet smedes til plovjern“ og „kanonkugler omstøbes til kirkeklokker“.

Jens Sigurd Pedersen.

Med tak for gode minder ønsker vi alle godt nytår.

Elisabeth, Edel, Preben og Per.

Anna og Jens Sigurd Pedersen.

GLÆDE

Hvor kan det være oplivende at tale med et forstående menneske – et menneske, der kan se en sag fra flere sider, og som kan gøre selv de største problemer omend ikke små så dog overskuelige. – Der findes jo næsten altid en løsning på et problem, selv om den til tider kan være vanskelig at få øje på.

Jeg traf engang et menneske, der havde ydet en ven en tjeneste, som jeg syntes var ud over det almindelige, og på mit spørgsmål om hvorfor, lød svaret kort og godt: Vi mennesker er til for at hjælpe hinanden. – Ja, hvor ville meget se anderledes ud, hvis mange havde den indstilling, som der dog heldigvis er nogen, der har.

Vi er i vor forjagethed tit tilbøjelige til det, vi her i Vendsyssel kalder „at rende med en halv vind“. Vi giver os ikke altid tid til at få en sag rigtigt belyst, inden vi tager stilling til den, og derved kan der meget let ske noget, der kan komme til at gå ud over andre.

Det er selvfølgelig ikke meningen, at ungdommen skal sætte sig hen med hænderne i skødet og se tiden an; det kan der simpelthen ikke blive „tid“ til; men mon ikke det ville være godt at standse op en gang imellem og tænke – bare tænke, for selv om vi skal nå meget, ved vi dog, at vi nok skal få dage til det liv, vi har.

Det kan være meget værdifuldt for unge at tale med gamle folk. De har gennem et langt liv høstet deres erfaringer. Livet har lært dem mangt og meget, og de vil gerne øse af disse rige kilder til os, der skal følge efter. Da må man give sig tid til at høre på. Mange af vore store digtere har sikkert fået deres første impulser ved at sidde på bedstefars knæ og lytte og derigennem opleve – opleve noget af det, som livet nu engang har at byde os mennesker, og som gør livet værd at leve.

For flere hundrede år siden levede der i Italien en munk – en af de største filantroper, der vel nogen sinde har eksisteret. Jeg tænker her på den hellige Frans af Assisi. Han så faren for, at pengebegæret skulle ødelægge mennesket, som derved ville gå glip af livets sande værdier. Ud fra denne tankegang levede Frans af Assisi sit liv i fattigdom, og

Inger Larsen i sin lejlighed

få har vel som han følt glæde og taknemmelighed ved livet. Det var ligesom, der inde i ham fandtes et udtømmeligt forråd af livsglæde, og den bredte sig over hans omgivelser. Ikke blot mennesker, men også dyr flokkedes om ham og glædede sig over hans lovprisnings-sange til den gud, der skabte solen, blæsten, vandet, ilden o. s. v. Det var, som om alt var helligt for Frans af Assisi, og hans indstilling til andre mennesker var da også den, at man skal respektere dem, som de er, og ikke som man kunne tænke sig, de skulle være. Det er noget meget væsentligt, som vi – mange generationer efter denne hellige munks død – godt kan have grund til at overveje.

Ja, men livsglæde, – kan man glædes ved et liv som det, der leves i vor urolige og forjagede verden i dag, hvor radio og aviser fortæller om krig og ødelæggelse, og mange mennesker dør af sult? Kan man simpelthen tillade sig at være glad? Jo, vi har allesammen lov til at være glade, og der er nok at glædes over i det daglige liv, hvis man bare kan se det. Og man må jo også tænke på, at man ikke bare gør det lettere for én selv ved at se lyst på livet, men også for de mennesker man omgås.

Inger Larsen.

De bedste ønsker for julen og det nye år.

I. L.

KULTUR

Det er en god retorisk Regel, at man i en Debat saa nøje som muligt indkredser, uddyber og fastholder de Begreber, man opererer med.

Naar Talen er om Kulturværdier, kan det undertiden være vanskeligt nok, men drejer det sig om Forbindelsen Kultur og Tilskud, maa Kraver herom ikke desto mindre stilles absolut.

Enhver Bevilling af offentlige Midler kræver en Begrundelse, og Bevisbyrden for Berettigelsen maa selvsagt paahvile Bevillingsmyndighederne. Opgaver, hvis Indhold og Virkninger man ikke kan overse, maa naturligt henvises til det private Initiativ, der selv har baade det moralske og økonomiske Ansvar.

Det maa betragtes som en Tillidssag at skulle administrere andre Folks Penge; det maa derfor være et Elementærkrav til betroede Folk, at de i hvert Fald ikke bevilger offentlige Midler til noget, de ikke i Forvejen har gjort sig helt klart, hvad er.

Besyderligt derfor, at man i den offentlige Kultur-Debat saare sjældent beskæftiger sig med dette Grundproblem, hvad Kultur egentlig er.

Det er jo ikke nok – og da slet ikke for ansvarlige Tillidsmænd – at man danner sig en vag Forestilling om, at Kultur er noget med Orden, Organisation, Kundskab, Kunst og Teknik. Det er den ogsaa, men det er ikke det hele.

Hvad er da Kultur?

Selve Ordet er udledt af det latinske Verbum *colo* – dyrker – og er et Udtryk, der i udvidet Betydning betegner alt, hvad der er Genstand for Pleje udover, hvad Naturen kan udvirke.

Den enkleste Forklaring, tror jeg, man finder hos Hartwig Frisch i hans „Europas Kulturhistorie“: „Kultur er Vaner, taget i den allersimpleste Forstand.“

Et Folks Kultur vil altsaa sige Folkets Livsvaner helt ned til de elementæreste Dagligdagsforeteelser. Det er da en Definition, man

kan „tage og føle paa“, og den staar ikke i Vejen for, at vi fortsat kan anvende den gængse Spaltning af Begrebet i

- 1) materiel-teknisk Kultur (Arbejdsformer, Produktion og Udbytte),
- 2) social Kultur (Samfundsforhold),
- 3) Aandskultur (Religion, Kunst og Videnskab) og
- 4) personlig Kultur (det enkelte Menneskes Dannelse).

En saadan Opdeling er nemlig af Betydning. Ikke, at den forenkler Problemet, men snarere – set i Relation til Skatteudskrivning og Kulturtilskud – understreger, at der er et Problem. Den kan være et nyttigt Varsko imod en forhastet Stillingtagen.

Ingen af disse Kultursider kan vel helt tænkes løsrevet fra de øvrige. De udgør – hvor forskellige de end kan synes – en organisk Enhed og er hver især hinandens Forudsætninger. Et Indgreb i den ene Celle vil givetvis foraarsage Reaktionen i de øvrige – ofte Reaktionen, hvis Art og Omfang det vil være vanskeligt at beregne forud; dertil indeholder Beregningen alt for mange Faktorer og alt for mange ubekendte Størrelser.

Under materiel Kultur møder vi Begreberne om Ejendomsretten, mit og dit. Under social Kultur er det Spørgsmaalet om Ret og Uret, der trænger sig paa. Frihed eller Tvang er livsvigtige Anliggender for Aandskulturen, og for den personlige Kultur er Problemerne legio.

Prøv saa selv at stille Ligningen op og finde den almengyldige Løsning. Sandsynligvis vil Udregningen komme til at bekræfte endnu et Citat af Hartvig Frisch: „I Betydningen kulturbestemt er alt relativt. Det er derfor vanskeligt at angive almene Udviklingslinier og Maal for Kultur.“

— — —

De fleste menneskelige Aktivitetsformer er en Følge af eller betyder Igangsaettelse af en Række Kædereaktioner. Det er formaals-tjenligt for en ansvarlig Overvejelse at følge disse saa langt, man kan.

Det er rigtigt, at der forud for den kinesiske Mur, de ægyptiske Pyramider, Parthenon og Peterskirken har ligget en aandelig Kultur af ekspansiv Art. Datidens Teknik har lagt Sten paa Sten, medens den sociale Kultur har skabt de økonomiske Forudsætninger. De samme

Kulturfrembringelsers Indvirkning paa Enkeltindividernes personlige Dannelse har sikkert været meget forskelligartet og har jo nok haft en Del at gøre med den enkeltes Placering i Samfundet, hvad enten det nu var ham, der skulle slæbe Sten, eller ham, der bare skulle se til.

I de antikke Kultursamfund ansaa man Slaveriet for en virkningsfuld Genvej til Fremskridtet. Ja, selv i de klassiske Demokratier var det særdeles talstærke Slavehold maaske endda en af selve Demokratiets Forudsætninger.

Dette Forhold fortæller ogsaa noget om Kultur og Fremskridt og er maaske end ikke decideret uaktuelt.

Uden iøvrigt at skulle drage Paralleller mellem Fortidens Træl og Nutidens undertiden til det yderste anspændte Skatteyder kan det maaske alligevel være berettiget her at citere den gamle Vismand og Digter Homér, naar han udtrykker sine Iagttagelser af Slaveriets Indvirkning paa Menneskets Karakter og derigennem paa Kulturen: „Zeus, Fjernskueren, skiller jo straks en Mand fra hans halve Drift til at gøre det gode, naar Trældommens Kaar ham fornedrer.“ Tilsvarende Følgerreaktioner har muligvis ogsaa en vis Gyldighed i dag.

Og Fortiden fortæller videre.

Den beretter blandt andet ogsaa, at Kulturen kan forgaa – at endog højt udviklede Kultursamfund kan gaa under. Historien nævner mange Aarsager hertil. Stigende Skatter er et hyppigt omtalt Fænomen i den Forbindelse. Særinteresser, sat over Fællesskabets, nævnes ogsaa.

Det er nyttigt at erindre dette, netop fordi en Tilskud-og-Skat-Drøftelse uden Forbindelseslinjer bagud ofte har Tilbøjelighed til at flyde ud i Særinteressernes brogede Overdrev.

Nu er Særinteresser i sig selv jo slet ikke noget negativt. Det er vel snarere saadan, at det netop er Enkeltmenneskets særlige Interesser for at skaffe sig den størst mulige Andel i Livets Goder, der er den drivende Kraft for menneskeligt Virke. De er derfor ogsaa direkte kulturskabende. Men skal de fremmes paa Fællesskabets Bekostning, maa der holdes Øje med dem.

Og mon vi ikke netop her befinder os i et af Debattens Brændpunkter.

Inden for alle menneskelige Samfund finder man en Tilbøjelighed

til at vælte Arbejdets Byrder fra egne over paa andres Skuldre. Arbejdsbyrden er en selvfølgelig Forudsætning for Arbejdets Udbytte og dette igen den naturlige Betingelse for Delagtighed i Kulturgoderne.

Beskatning er en Forringelse af Arbejdsudbyttet, men hvis man faar fuld Kompensation herfor gennem livsvigtige samfundsmæssige Mødydelser, er Balancen jo genoprettet. Hvis ikke disse Samfundsydelser er af almen Interesse, vil der være Mennesker, der har baaret Arbejdsbyrden forgæves, medens andre har opnaaet at kunne afkaste en Del af deres. Det synes derfor umiddelbart naturligt, at Samfundet udviser behersket Maadehold i sin Formidling af Livsgoderne. Der er jo altid den Mulighed, at den, som faar Lov at beholde sine Penge selv, ogsaa finder ud af, hvad han ønsker at købe for dem.

Helt at se bort fra Skatteforøgelsens eventuelle uheldige Virkninger gennem en forringet Økonomi i Hjemmene – samt den mulige kulturelle Værdi, der kunne ligge deri, at den enkelte selv bestemte sit „Kulturforbrug“ – må da også betegnes som Overfladetækning.

— — —

Betragtninger over Samfundets og den enkeltes gensidige Interesse i „Fællesindkøb“ af Kulturgoder er absolut ikke uinteressante. Heller ikke Studiet af Grænserne for Samfundets Ret og Pligt til at disponere paa den enkeltes Vegne.

Udfra Forstaaelsen af Kultur som Vanesæt kan man da spørge, om Samfundet har berettigede Interesser i Individernes Livsvaner. Hertil maa der selvfølgelig svares med et afgjort ja. Det er da blandt andet for de eventuelle daarlige Vaners Skyld, at Samfundet opretholder et Retsvæsen. Adskillige andre „Væsener“ opretholdes med lige saa stor Berettigelse.

Udvider man derimod Spørgsmaalet til at gælde samtlige vore Tilbøjeligheder og Gøremaal, da vil dog vist de fleste betakke sig. At den ene er Lystfisker, mens den anden gaar i Teatret, turde maaske dog være en Privatsag.

Grænsen mellem det almene og det særlige skulle ikke synes saa vanskelig at finde. Naar den alligevel saa ofte tilsyneladende trækkes i Flæng, er Aarsagerne mangeartede.

— — —

Først sikkert en Række Misforstaaelser.

Naar Kultur defineres som Vaner, maa god Kultur være ensbetydende med gode Vaner. Samfundets Interesse i den enkeltes gode Vaner er aabenbar. Men skal Staten her gribe aktivt ind, paahviler det altsaa Politikerne først at sortere Livsvanerne i gode og daarlige – eller skal vi sige ønskelige og mindre ønskelige. En saadan Sortering aabner naturligvis Muligheder for Fejlgreb. Umiddelbart kan det være svært at se Begrundelsen for, at Biografbesøg henregnes til de daarlige Vaner og straffes med Skattepaalæg samtidig med, at Teaterbesøg anbefales og præmieres med Tilskud.

Musik er godt, men aabenbart kun til en vis Grad. Orkesterkoncerter er meget ønskelige – notabene – hvis man selv henter dem i Salen, og Belønningen er stedvis formidabel; men det er en daarlig Vane at lytte til sine egne Grammofonplader, og det bødes der for.

Forstaa det, hvem der kan.

Dernæst er det vist en udbredt Opfattelse, at en hel Del af de saakaldte Kulturforeteelser slet ikke vil være til Stede, saafremt de ikke tilvejebringes paa offentlig Foranledning. Denne Antagelse holder imidlertid ikke Stik med den almindelige Erfaring fra den frie Formidling af menneskeligt Behov. Maaske glemmer man, at de fleste Kulturfaktorer ogsaa er en Slags Varer, som visse Medborgere har specialiseret sig i at producere og sælge. Paa det frie Marked gælder den Lov, at hvor der er et Behov og Midler dertil, dér vil Varen ogsaa komme til Stede. Hvorfor skulle den samme Bevægelsestendens ikke være gældende ogsaa for f. Eks. Skuespil og Musik?

Er det Kvalitetskontrollen, man ikke tør overlade til den enkelte Køber selv, da turde dette maaske ogsaa bero paa en Misforstaaelse, nemlig Politikernes Vurdering af egne Evner til at gøre det bedre.

Priskontrollen udøves naturligt og sikkert igennem den økonomiske Lov om Tilbud og Efterspørgsel. Forestillingen om, at alle Kulturgoder virkelig billiggøres gennem højere Skatter, er dog vist kun en Illusion.

— — —

Nej, Sandheden er nok snarere den – og den synes iøjnespringende og samtidig nedslaaende – at en meget væsentlig Bevæggrund bag en hel Del offentligt understøttede Kulturarrangementer bunder i en dyb Mistillid til det private Initiativ og den enkeltes Dømmekraft.

Denne Mistillid er sikkert ogsaa en Misforstaaelse, og den er saa

meget mere beklagelig, som den er en direkte Hindring for Opføvelsen i en af de allerbedste Kulturvaner, nemlig den at ordne egne Affærer selv eller paa gensidig frivillig Basis sammen med andre, der har de samme Interesser.

Naa, Misforstaaelser hører med til det menneskelige; de har vel endog et vist Krav paa Tilgivelse. Men der er undertiden andre Bevæggrunde, der ikke kan tilkomme samme Overbærenhed.

Jeg tænker ikke her først og fremmest paa Politikernes Forfængelighed, naar de smykker sig med billig Gavmildhed. Heller ikke deres Angst for at virke reaktionære skal undvære en vis menneskelig Forstaaelse. Værre er det, naar de udviser Veghed over for paagaende Særinteresser, der kræver Understøttelse. Og helt galt bliver det, naar disse Tilskud – med eller uden Hensigt – kommer til at virke direkte som Stemmekøb. Da er de med til at nedbryde saavel Politikerens som hans Vælgeres Moral, hvilket næppe kan anses for at være kulturbefordrende.

Der er umaadeligt Perspektiv i den Tanke, at saa aktuelle Problemer endog er ældre end selve vor egen Tidsregning. Platon (427–347 f. Kr.) skriver om sin Samtids demokratiske Politiker, at han „altid kælede for sit Publikum i Stedet for at lede det“. Hans Krav til Politikerens Intelligens og Ansvar er direkte vendt imod Fejlvurderinger og Misforstaaelser: Træning i abstrakt Tænkning, „saa at han kan skelne det virkelige fra det tilsyneladende og finde ind til Kernen i enhver Sag“.

Mon ikke en og anden Politiker af i Dag undertiden kommer lidt for let til sit Standpunkt?

S. A. Sørensen.

Markedsplanerne og fremtiden

Da jeg sidste år greb pennen for at sende en hilsen til gamle elever, kom jeg ind på det økonomiske – prisfaldet – som sidste år ved denne tid var ved ligesom at slå igennem, og jeg lod dengang tankerne gå tilbage i året, der svandt.

I år er „bøtten“ endnu engang vendt, nye bølger af højere priser er rullet frem og af en sådan størrelsesorden, at det igen har givet optimisme for landbrugserhvervet. Mærkeligt, at vort smør og flæsk fra at være næsten usælgeligt, store lagre hobede sig op, nu igen er stærkt efterspurgt og lagrene tømte. Ja, det kunne næsten se ud, som om de kræfter, der sættes ind for at møde prisfaldet, virkelig er stærke nok til at forhindre en så alvorlig krise, som den vi havde først i trediverne.

Jeg skal ikke her være pessimist eller forsøge mig som spåmand; men man kan vel med nogen bange anelse stille spørgsmålet: „Hvad sker der, når fællesmarkedet for „De Seks“ fra 1. januar 1959 er en kendsgerning, og hvor stærkt vil det berøre os og vore priser?“

Der har jo været tale om tre planer: En nordisk toldunion, et fællesmarked, hvortil allerede er sluttet seks lande, Vesttyskland, Frankrig, Italien og Benelux-landene, samt et frihandelsområde, hvortil særlig England har taget initiativet af frygt for at komme til at stå uden for et europæisk fællesmarked. Frihandelsområdet skulle blive langt det største og efterhånden omfatte alle de 18 OEEC-lande.

Det afgørende for Danmarks økonomi er ikke den nordiske, men de europæiske planer. Fælles for disse planer er afskaffelse af told deltagerlandene imellem; i dag vil „De Seks“ have fælles høje toldsatser udadtil, hvorimod de enkelte lande inden for frihandelsområdet må beholde deres egne tariffer over for tredieland.

Bortfald af beskyttelsestold vil øge konkurrencen og gøre varerne billigere. Et større marked vil muliggøre rationalisering og dermed

På Borgen

en yderlig billiggørelse af produktionen. Når Danmarks industri ikke synes at turde være med, er det netop fordi, den er bange for, at vores forholdsvis små virksomheder skal blive udkonkurreret, og arbejdsløshed skal blive følgen.

Dansk landbrug ønsker, vi skal tilslutte os „De Seks“ i erkendelse af, at salget af landbrugsprodukter hertil stadig er stigende. Desuden antager man, at mulighederne for udvidelse af eksporten til „De Seks“ er større end til det engelske marked, fordi engelsk levestandard er højere end „De Seks“s.

Endelig er det sådan, at for alle planers vedkommende er det først og fremmest industrivarerne, der er tænkt på. Fællesmarkedet skal dog også omfatte landbrugsvarer, men det må understreges, at fællesmarkedets landbrugsordning er langt mindre klar end industrivarermarkedet. Man ønsker at nå frem til en fælles landbrugspolitik med prisregulering, langtidsaftaler for landbrugsprodukter m. v.

For frihandelsrådets vedkommende er landbrugsvarernes stilling uafklaret, men det ser dog ud til, at der trods Englands modstand er reelle muligheder for en eller anden ordning for landbrugsvarer. I øjeblikket er planerne om et større europæisk frihandelsområde dog helt

kørt fast, særlig Frankrig vil ikke gå ind på de betingelser, England har stillet.

Til 1. januar 1959 er fællesmarkedet en kendsgerning. Intet tyder i dag på, at vi kan blive enige om at tilslutte os dette. Der er selvfølgelig også andre vægtige grunde til ikke at tilslutte os fællesmarkedet, grunde, som jeg i denne lille redegørelse ikke alle kan komme ind på. Dog skal lige nævnes, at kulturelt er vi mere nordligt og vestligt orienteret, og inden for et eventuelt større frihandelsområde er der intet til hinder for, at vi kan opbygge en nordisk toldunion, det vil næppe være tilfældet med tilslutning til fællesmarkedet.

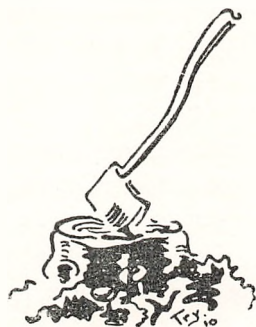
Sikkert er det, at fra 1. januar vil vi møde højere toldsatsers sydpå. Og højere toldsatsers i de lande, vi gerne vil sælge landbrugsprodukter til, har altid givet vanskeligheder for afsætningen. Ikke mindst for den forholdsvis gode kødeksport samt eksport af søer, der fortrinsvis er gået sydpå, vil et prisfald næppe kunne undgås.

Kan og vil England i givet fald aftage vores landbrugsprodukter til en antagelig pris? Ja, det er disse spørgsmål, der i denne tid presser sig på. Vi må håbe, at overgangen ikke bliver alt for svær for os, og skulle vanskelighederne blive for store, at der da må findes en antagelig løsning af problemerne. Landbruget er endnu mærket af sidste vinters lave priser og kan ikke godt tåle en gentagelse i år.

L. Sletting Christensen.

De bedste ønsker om en glædelig jul og et godt nytår.

Birgith, Uffe, Inger, Sinne og L. Sletting Christensen.

Indtryk fra Canada

Min gode ven, lærer Hillgård, har bedt mig, som gammel elev af Tryhøjskole, skrive lidt om mine fire år i Canada (1953-57).

Der er sagt og skrevet så meget om dette land, ikke altid lige ensartet, og heldigvis har enhver da oplevet Canada på sin egen specielle facon, og her er min oplevelse fra fire år i det vilde Vesten.

Videnskab og teknik farer afsted i form af sputnikker og raketter om kap med lyd og himmellegemer, og vi må følge med tiden. Det tager nu i vor tid, atomalderen, kun nogle få timer at flyve til Amerika, og dog synes Amerika alligevel så fjernt, efter at man er kommet hjem igen efter fire år i Canada.

Min veninde og jeg sejlede med „Gripsholm“ til New York og rejste videre med tog igennem det sensommerklædte Canada til byen Lethbridge i Alberta, ca. 4.500 miles nordvest for New York.

Det, der overvælder én først, er de mange store dollargrin. Der blev engang udlovet en dusør til den, der kunne løse parkerings- og trafikproblemet i New York, og én foreslog, at man fjernede alle de biler på gaden, som ikke var betalte. (Der ville kun blive en brøkdæl tilbage.) Glimrende fundet på, men desværre lettere sagt end gjort. Det skal nævnes, at han fik dusøren, men problemet er stadig uløst.

Da vi kom til Lethbridge i 1953, var indbyggerantallet ca. 25.000, da vi rejste i 1957 ca. 31.000. Det giver en lille idé om, i hvilket omfang Canada vokser. Alle éns forestillinger om Canada bliver kuld-kastede, når man kommer derover.

I Canada og U. S. A. sætter enhver sin hat, som han vil, også i bogstaveligste forstand, og ingen finder på at undre sig over en optræden eller påklædning, der herhjemme ville vække bestyrtelse.

Canadas befolkning er sammensat af skandinaver, kinesere, indianere, japanere, østeuropæere og mange andre, og de lever stort set, som de er vant til hjemmefra.

I begyndelsen rynker man lidt på næsen af deres levemåde og anskuelser derovre, men som tiden går, vænner man sig til det og kommer til at holde af det. Vi rejste derover uden at vide, hvad vi egentlig skulle tage os til. Jeg var uddannet laboratorieassistent hjemmefra, men blev ansat på røntgenafdelingen på byens katolske hospital, hvor størsteparten af funktionærerne var immigranter, som får en ussel løn – for det første, fordi de ikke kan sproget, og for det andet, fordi man på hospitalet vidste, at de nye ikke har så store chancer for at finde arbejde som de, der har været der i længere tid. Efter at have arbejdet der i to måneder forbarmede én sig over mig og ansatte mig som mekaniker. (Den tid er ovre, hvor man blot behøver at bøje sig ned for at samle guldet op i Amerika.) Jeg smurte vogne, vaskede og polerede dem på livet løs. Jeg hentede mig en lungebetændelse. Det var hårdt arbejde i 40–50 graders fahrenheit kulde.

Mit næste job var et ønskejob på Canadas mest moderne hospital, hvor jeg var ansat som laboratorieassistent; der var gode arbejdsforhold, lønnen var ligestillet med canadiernes, og der var lejlighed til at lære en masse nyt, som jeg den dag i dag har brug for og glæde af.

I Amerika er afstandene så store, at en cykel intet er bevendt, og så endte det med, at vi fik skrabet nok penge sammen til en brugt Hillmann, hvilken vi solgte efter et års forløb og købte en Chevrolet, og den sidste sommer, vi var derovre, gik turen ned langs Stillehavs-kysten til „the sunny California” og tilbage gennem Nevadaørkenen til spillebyen Las Vegas, videre til mormonstaten Utah, til Idaho og staten Montana, en strækning på ca. 6.000 kilometer. Jeg havde været denne tur to år før, på en tur til Mexico med min onkel.

Når man herhjemme taler om Amerika, tænker man inderst inde vel nok på dollars og dollargrin, men Amerika er et storslået turistland, der byder på vidunderlige scenerier, såsom Rocky Mountains, Nevadaørkenen, de storslåede nationalparker, vandfald af dimensioner, som man slet ikke kan forestille sig, og sidst men ikke mindst på hjælpsomme og elskværdige mennesker med en enestående gæstfrihed og interesse for fremmede nationer. Kort sagt et land, der er værd at gæste, at lære om og lære af.

Venlig hilsen

Aase Howe,
(elev sommeren 1949)

Beretning fra landselevforeningen 1958

Når man læser en beretning fra sin forening, kan man normalt placere sig selv et eller andet sted i den, og man nikker genkendende til noget, hvor man selv i årets løb har været med.

Helt sådan er det vel ikke med landselevforeningen. Medlemmerne i de enkelte elevforeninger kan have svært ved at føle et tilhørsforhold til landselevforeningen og dermed til sekretariatet i Vartov.

Det kan ikke nytte at sukke over det, for det kan sikkert ikke være meget anderledes.

Men selv om vi ikke vil deltage i en eventuel klagesang om, at ikke flere føler sig personligt forbundne med sekretariatet, kunne vi trods alt ønske, at såvel elevforeningerne som de enkelte medlemmer i større grad var opmærksomme på sekretariatets muligheder. Vi tænker her ikke mindst på de mange, som også er med i andet ungdomsarbejde. Adressen er: Højskolernes Sekretariat, Vartov, København K.

I april måned holdt landselevforeningen repræsentantskabsmøde. Jørgen Jørgensen, som lige siden foreningens oprettelse har været formand, kunne på grund af sit arbejde som minister ikke fortsætte mere. Jørgen Jørgensen har betydet meget for det arbejde, landselevforeningen satte i gang i Højskolernes Sekretariat, og der blev da også fra forsamlingen rettet en varm tak til Jørgen Jørgensen. Magister Jens Rosenkjær blev valgt til landselevforeningens nye formand.

Ved det samme repræsentantskabsmøde trådte sekretariatets daglige leder Erik Halvorsen officielt tilbage. Allerede i den sidste årsberetning sagde Erik Halvorsen farvel, men elevforeningerne fik først nu lejlighed til at sige Halvorsen tak for de første otte år af sekretariatets levetid. Som ny daglig leder blev Alfred Dam budt velkommen.

Som det sikkert er bekendt, er landselevforeningen medlem af Dansk Ungdoms Fællesråd. Vi opfatter det som noget meget værdifuldt at være med i samarbejdet med alt dansk ungdomsarbejde – og iøvrigt også i meget internationalt ungdomsarbejde.

Lige siden sin start i 1950 har landselevforeningen med stor interesse fulgt *Højskolebladet*, ikke mindst fordi vi mente, at et samarbejde mellem foreningen og bladet kunne muliggøre det fremstød på højskolens vegne mod nye kredse, som begge parter var interesseret i, og som et udtryk for denne fællesinteresse var vi naturligvis glade for, at landselevforeningen fik en repræsentant (Birthe Mailund) i Højskolebladets bestyrelse efter bladets omlægning i år.

Store nye epokegørende fremstød i sekretariatets daglige funktion er der ikke sket.

Den formidling, der har været af elever til de ordinære skoleterminer, er også i år steget noget.

For sekretariatet kan det være væsentligt, at vi med tal (indmeldelser) kan vise, at vi har kontakt med mange unge, der agter sig på højskole, men talene alene vil aldrig give det rigtige udtryk for de kontakter, sekretariatet er med til at etablere, idet mange unge, efter at have skrevet eller besøgt os, skriver direkte til skolerne, og det er måske ikke den dårligste form for etablering af kontakt mellem en ung og en skole, men det viser sig blot ikke på vores statistik.

I øjeblikket er vi ved at redigere en ny brochure, omhandlende alle højskolerne. Den vil blive uddelt såvel direkte til unge som indirekte gennem organer, der har kontakt med unge.

Foruden alle henvendelserne fra de kommende elever modtager vi næsten dagligt besøg af udlændinge, der kommer til Danmark for at studere den danske folkehøjskole.

Aftenhøjskolen arbejder også i vinter. Vi har her den glæde at have fuldt hus til alle rækker.

Vi venter ikke nogen dalende interesse for folkehøjskolen, og tilsyneladende har de fleste skoler da også flere elever i år end sidste år.

Jeg har, som det fremgår af beretningen, kun arbejdet i sekretariatet i et lille halvt år, men jeg takker foreløbig for den tillid og forståelse, der er blevet vist mig, og håber, at jeg kan være med til at indfri de forventninger, man stiller til sekretariatet.

Alfred Dam.

Siesta

MINDEORD

Anders Jensen, V. Kraghede

Juleaften 1957 døde en af Try højskoles gamle elever og næreste venner, Anders Jensen, V. Kraghede.

Han var født og opvokset på „Sommervang“ i Try, var elev på højskolen hele tre vintre og var samtidig Frode Fogts nære ungdomsven.

Anders Jensen var desuden min moders fætter, og da jeg i 1933 efter et ophold i England kom hertil som ung lærer, var det med ham som mellemmand.

Han var en dygtig og interesseret mand, en beskeden, men gemyttelig mand og en god mand.

I en handel havde han nok sans for at få den sidste tikrone med; men når det gjaldt ting, han satte højt, kunne han også give rundeligt og af et godt hjerte. Han støttede flere gange sydslesvigske elever på Try højskole, og mere end én gang bidrog han til, at skolens ydre rammer kunne forbedres.

Vi glædede os over hans besøg på højskolen og over at besøge ham i V. Kraghede.

Anders Jensen er nu borte. Vi er ham megen tak skyldig, og mange gode minder fra hans liv og gerning vil leve.

Peter Sejlund Sørensen.

Lærer Chr. Krogh

I eftersommeren 1958 læste vi i avisen, at fhv. lærer Chr. Krogh, Rubjerg, var død. Han havde gennem en lang årrække ledet årlige kursus for ledere i aftenskolen i Hjørring amt – skiftevis på Vrå og Try højskole, og ikke mindst ved disse kursus mærkedes det, at lærer Krogh var en nidkær tjener for alt godt ungdomsarbejde, og at folkehøjskolens vel stod meget højt i hans bevidsthed.

Vi vil savne Krogh ved kommende aftenskolekursus, men samtidig mindes ham i taknemmelighed og med glæde.

Peter Sejlund Sørensen.

Try højskole - siden sidst

„Hvor blev dog tiden af?“ siger mange vist tit til sig selv, når de tænker tilbage.

„Hvor blev dog tiden af?“ må jeg også sige til mig selv, når jeg tænker på, at det i disse dage er 25 år siden, jeg som ung lærer kom her til Try højskole.

De „historiske“ rammer omkring disse 25 år har været bevægede nok: Landbrugskrise – Arbejdsløshed – Hitler- og Stalinepoker – Verdenskrig og besættelse – Dansk Samling – Sydslesvig – Grundlovsændring – Øst-Vest-spænding – Atlantpagt – Atomtid på godt og ondt – Sputniktid o. s. v.

Alene opremsning af denne ordække kan næsten give svimmelhedsfornemmelser; man kan føle at have været med på historiens karruseltur i rivende fart, så man nok kunne forledes til at tabe orienteringsevnen. Det har været en bevæget tid – og i hvert fald ikke en kedelig.

For mit eget vedkommende blev de første 11 år lærertid (dog med 6 år ved Ry højskole) og samtidig læretid. De sidste 14 år blev forstandertid, men stadigvæk læretid.

For Try højskole blev det elevmæssigt set en tid med op og ned, med skiftende fag og skiftende arbejder i skolens tjeneste.

Skolens betydning for dens elever og egn får andre dømmem om. Men har vi, der stod i skolegerningen, kunnet medvirke til, at der – trods de store verdensbegivenheders venden op og ned på mangt og meget og trods skolens delvis ændrede fag og elevflok – kunne holdes en kurs efter *blivende* værdier gennem alt det skiftende, som tiden bragte og krævede, så var gerningen vel ikke helt forgæves.

Det var sjældent lette dage; men var der modgang og skuffelser, var der også store glæder – ikke mindst, når vi hos elever – i eller efter skoletiden – mærkede taknemmelighed for noget, de havde fået under deres skoleophold. Disse glæder og opmuntringer skal der også her siges tak for.

Denne gang kan der berettes om hele tre elevhold siden sidste årsskrift, nemlig et 5-måneders vinterkursus fra november 1957, et 3-måneders forårskursus fra april 1958 og endelig et 5-måneders efterårskursus fra august.

Det korte kursus fra april var dog kun en engangsforanstaltning for at få kursustiderne tilpasset den nye sygeplejerskeuddannelseslov. For eftertiden vil der blive to årlige kursus på hver fem måneder – nemlig fra 1. februar og 1. august.

*

Vinterholdet var på 62 elever og skulle altså blive det sidste efter de gamle hævdvundne kursustider. I november sørgede A-influenza for, at de vordende sygeplejersker fik prøvet både praktisk sygepleje og sygdom i praksis, idet der på sygdommens højdepunkt var 40 sengeliggende patienter; heldigvis fik sygdommen dog ingen blivende følger.

Ellers gik arbejdet sin støtte gang – afvekslende med møder, udflugter og de traditionelle fester.

Ved hjemkomsten efter juleferien blev eleverne budt varmt velkommen hjem, og det kunne også gøres nødtigt; thi fra den mandag aften til lidt før onsdag aften var den elektriske strøm afbrudt på grund af snefog og isslag. Det betød blandt andet: intet lys, ingen varme, intet vand (udover hvad vi heldigvis kunne hente fra pumpen ved Dahls hus), ingen brug af bad og wc samt stillestående køkkenmaskiner. – Det var slet ikke rart, men alle tog det tappert og med godt humør, og så kunne vi jo bagefter spøge med „strabadserne“ og glæde os over teknikkens nyerhvervede goder.

Vi havde to udflugter til Aalborg; først den sædvanlige heldagstur med fabriksbesøg o. l., og hvor vi sluttede i teatret med Kaj Munks „Ordet“. Den anden Ålborg-tur var en lørdag aften og gjaldt kun teaterbesøg, nemlig „Den politiske kandestøber“ med Osvald Hel-muth. Så vidt forskellige stykkerne er, gav de os to gode oplevelser; men snefog overraskede os under den sidste tur, og på et vist tidspunkt turde vi faktisk ikke regne med, at bilerne kunne køre igenem. Men det gik – også for dem, der gik!

Mandagsbesøg i stuerne

Af de øvrige særlige begivenheder kan også nævnes julemødet med provst Claussen, juleafslutningsfesten, forældremødet, „fætter“festen, gymnastikopvisningen m. m., og alt forløb udmærket. Ved afslutningen valgtes Grete Møll, Hjørring, i elevforeningens bestyrelse.

Klar til start

På det ekstraordinære kursus i april-maj-juni var elevflokket mindre, 36 ialt, og det var måske også godt nok, da det hele nødvendigvis måtte blive noget forceret, og så kunne vi dog lettere hjælpe og vejlede den enkelte, når flokken var mindre. Men trods anspændt arbejdstempo blev den kammeratlige side dog ikke helt forsømt. Elevaftener, udflugter, fester o. l. fik også deres berettigede plads, og hvis et skoleophold skulle være så forceret, at lektielæsning og andet skolearbejde slugte hele tiden og alle tankerne, så blev det i hvert fald ikke et højskoleophold. Og det blev det korte kursus nu alligevel – trods al travlhed. Ja, vi nåede endog at klare et ganske udmærket underholdningsprogram til elevmødet (syntes vi da selv); men det blev ikke det sædvanlige store skuespil. I stedet for opførte vi to folkeviser, „Prinsessen og gangerpiltten“ og „Liden Karen“, samt to eventyrspil, „Det utroligste“ og „Kejserens nye klæder“, og endelig et nydeligt danseoptrin. – S. A. Sørensen og jeg holdt de to elevmødeforedrag, og vi havde en god dag, men var skuffede over et for lille besøg. Forberedelsesarbejdet er jo lige stort; udgifter til underholdning og gymnastikopvisning ligeså; men den rette feststemning fremmes ved stort besøg. Prøv i større udstrækning end de seneste år at sætte jeres holdkammerater stævne til elevmødet. I vil ikke fortryde det.

På Ålborg-turen havde vi bl. a. lejlighed til at se den interessante udstilling med „glasmennesket“ o. m. a.; den var lærerig. Dagen sluttede med operetten „Tre små piger“. Det var „frygtelig fikst“.

En dejlig forældrefest havde vi den sidste søndag, og snart slog så afskedens time efter en kort, men god skoletid. Annie Munk Mathiasen, Guldbæk, Godthåb, blev af dette hold valgt i elevforeningens bestyrelse.

Nu kom så juli måned med rengøring og syltning, men også med sommerferie. Hilda og jeg var også i år på telttur med børnene, denne gang over Tyskland, Holland, Belgien (med besøg på verdensudstillingen i Brüssel), Frankrig og Luxembourg. En dejlig tur, som vi nødtigt ville have undværet.

*

Og nu er vi så med 59 piger snart færdige med vort første efterårskursus fra august til jul.

En omringet vikar

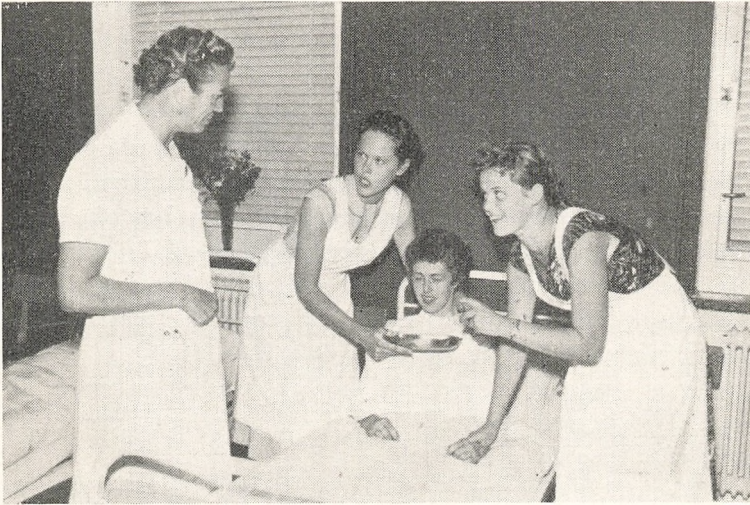
Ikke ene oldsager

Over- og undergeneraler

Lige før »stuegang«

Er det sådan, vi skal gøre?

Ouverture til underholdning

Vi kunne for en gangs skyld tage på strandtur til Aså den første søndag eftermiddag; men ellers gik sommeren jo snart jævnt over i efteråret og den mørke tid.

En usædvanlig, men vældig god udflugt havde vi den 21. august. Det begyndte med en indbydelse til at se internatet på Livø, og den tog vi med glæde imod. Vi så på udturen Obels fabrikker i Ålborg, var om ad St. Jørgensbjerg i Hanherred (det her med morsingboerne, thyboerne og vendelboerne!), besøgte drengehjemmet Bjørnsholm og så Vitskøl klosterruiner. Fra Løgstør stod vi så til søs, og „Blæsten (gik) frisk over Limfjordens vande“, og regn fulgte med; men humøret var vandtæt, og besøget på Livø var både lærerigt og på andre måder en oplevelse. Vi glemmer ikke gæstfriheden, vi mødte derovre. På hjemturen gjorde vi ophold i Ålborg igen for at se det muntre teaterstykke „Kære Ruth“.

Ved efterårsmødet den 17. september gav pastor Siegumfeldt, Århus, og Uffe Grosen, Vallekilde, os en god eftermiddag og aften.

Sidst i oktober var vi igen i Ålborg teater for at se det tankevækkende skuespil „Den hellige flamme“, og søndagen derefter tog vi imod en ny usædvanlig indbydelse, der gjaldt Centralsygehuset i Randers, og det gav os igen en stor og god oplevelse. Vi havde et ualmindelig fint vejr og gjorde derfor holdt ved Tingbæk kalkmine for at se billedhugger Bundgårds skulpturer og lod os bagefter friste til en lille travetur i Rebild bakker, som præsenterede sig i fornemste efterårsdragt. Men dagens hovedpunkt var besøget i Randers, hvor et stort og moderne sygehus blev forevist og forklaret os på en særdeles god måde; men desuden blev vor „store familie“ også ualmindelig gæstfrit taget imod i sygehusets kantine. Morsomt var det at træffe en række af vore „gamle“ piger, som nu gik og så søde og rare ud over for deres patienter. For besøgene på Livø og i Randers er vi stor tak skyldig.

Om dette kursus' sidste måned kan af gode grunde ikke berettes her; men hvis den kommer til at svare til de forløbne fire måneder, bliver den god.

Eleverne på dette kursus har iøvrigt nydt godt af gæster, som har været her, f. eks. undervisningsleder frk. Schrøder, Århus, Folke Trier Hansen, Abild (to foredrag om folkeviser), og konsulent Tage Albertsen om opsparing og andre pengeproblemer.

I lærerstaben har der været visse ændringer. Da sygeplejelærerinde Karen M. Friis Nielsen måtte rejse til jul for at overtage ledelsen af en sygeplejeforskole i København, var vi taknemmelige over, at oversygeplejerske frk. Nilsson, Dronninglund, kunne vikariere i stedet for. Fra april fik vi en ny sygeplejelærerinde, Ulla Sørensen, som har gjort udmærket fyldest på de to sidste kursus. Inger Larsen har benyttet lejligheden til at tage på et 3-måneders lærerkursus i Askov fra maj, og i de to måneder, vi måtte undvære hende i undervisningen, vikarierede en af Margrethe Hansens veninder, lærerinde Petrea Tollestrup, i de fleste timer. Hilda klarede gymnastikken i den tid. Lærer Pedersen var også på kursus i Askov – dog kun i juli måned.

Så kan der være at fortælle, at Frode nu er 10 år, at Karen er 14 og blev konfirmeret i dette efterår, og at Søren går på studenterkursus i Høng. Endelig har Meta Fogt i dette efterår solgt Knudsgård og er lige flyttet ind i Dahls hus, som i samme anledning er blevet fikset op på forskellig vis.

Og nu lakker det igen mod advent og jul, og lad da dette brev til I gamle elever slutte med de bedste hilsener med ønsket om en glædelig jul og et godt velsignet nytår.

P. Sejlund Sørensen.

Frode, Karen, Søren og Hilda.

Højskolebilerne til mønstring

Elevfortegnelse

Vinter 1957-58

Inge Kirkegård Albrechtsen, Horsens, Langholt.
Gerda Vestergård Andersen, Teglgården, Klæstrup, Jerslev J.
Ninna K. Andersen, Sdr. Vrå, Vrå.
Rita Andersen, Bondegården, Skåde bakker, Højbjerg.
Mete K. A. Bachmann, Gjøl, Åbybro.
Bodil Carlsen, Houstrup, Tårs.
Inger Carstensen, Kærvej 3, Åbybro.
Inger Christensen, »Eriksborg«, Randers.
Oda M. K. Christensen, Vibsiggård, Tolstrup, Brønderslev.
Tove Christensen, Godthåbsgade 1, Nørresundby.
Tove Rubjerg Christensen, »Liberty«, Harndrup, Fyn.
Grethe Kruse Christiansen, Markvej 37, Skagen.
Anna Margr. Engelst, »Rebildhus«, Skørping.
Ruth Frandsen, Bakkevej 6, Brovst.
Åse Fyllgraf, Kjeldalsgård, Vegger.
Inger K. Gundersen, Fredensdal, Brovst.
Kirsten Gundersen, Banegårdsvej 40, Hobro.
Else Rønholt Hansen, Skovlund, Agersted.
Gunhild Hansen, Strandvejen, Blokhus.
Inger Mejlby Hansen, Rørbæk st.
Lilly Hansen, c/o Holger H., V. Hjermitzlev.
Lissy Hansen, Ålborgvej 64, Gug.
Henny Jensen, Dalbo, Tårs.
Karen Margith Jensen, Bratbjerg, Brovst.
Kirsten Tove Jensen, Lundgård, Aså.
Mary G. Jensen, Roust, Årre, Varde.
Wanda E. L. Jensen, Vestergade 5, Brønderslev.
Martha Johansen, c/o fru Signe J., Lerbjerg st.
Kaja Jørgensen, Danavej 10, Brønderslev.
Ulla Spøgård Knudsen, Miehesgade 16, Arden.
Inge Hyldahl Kristensen, Vandet, Thy.
Inger Kristensen, Nymark, Lyngså.
Birthe Larsen, Ø. Linderup, Hallund, Brønderslev.
Kirsten Jensen Lie, Toftegade 11, Hjørring.

Dagny Madsen, Otting, Balling.
Else Haubjerg Madsen, Ravnholt mark, Gramrode.
Zita Madsen, Steensminde, Uggerby, Hjørring.
Asta B. Møllergård, Rørholt.
Inger Kruse Munch, Jens Winthersvej 9, Skagen.
Karen E. Munk, Tinkerup, Kvistgård.
Grete Møll, Jyllandsgade 10, Hjørring.
Ane Kathrine Kirketerp Nielsen, Rosbjerggård, Rørbæk.
Annelise Nielsen, Sdr. Raunstrup, Hjallerup.
Ellen K. Nielsen, Tindbæk, Randers.
Hanne Søndergård Nielsen, Veddum.
Jytte Wulff Nielsen, Frejlev, Ålborg.
Kirsten Nielsen, Sørup, Støvring.
Inge Olsen, Skelvej 15, Frederikshavn.
Karen Ottesen, Janum Vestergård, Skovsgård.
Ilse E. Pallesen, Terndrup.
Birthe Pedersen, Skrejborg, Lendum.
Gunde Pedersen, Sørtrup, Hornum.
Inga Pedersen, Toftegade 10, Nykøbing M.
Inge Bach Pedersen, Hvarrevej 5, Arden.
Rita Pedersen, Krogen, Melholt, Aså.
Inge Plauborg, Gl. Tistrup, Tistrup.
Sonja Jensen Ravn, Tødsø, Nykøbing M.
Kaja Rødbro, Frøstrup st.
Grete Rønnau, Rughaven 31, Ålborg.
Marie Bork Schmidt, Brogård, Tim st.
Anne Sloth, Hassing, Thy.
Alice Smed, Oddevej 23, Skagen.
Grethe Løgtholt Thomsen, Tveden, Langholt.
Josiane M. L. Vittet, 29 Rue du Jeu de Mail, Dunkerque, Frankrig
(c/o Ingemannsvej 3, Åbyhøj).
Vibeke S. Welle, Østerbyvej 28, Skagen.

Forår 1958

Helle Rom Andersen, Østerbakken, Løgstør.
Inge Birgit Andersen, Villavej 33, Langå.
Mette Smith Andersen, Solgården, Ålestrup.
Inger Schou Byriel, Kaj Munks Vej 54, Århus.
Johanne Carstensen, Ginnerup, Hurup, Thy.
Hanne Lillian Christensen, Østre Allé 32, Ålborg.
Solveig Christensen, Sahl, Bjerringbro.
Tove Rubjerg Christensen, »Liberty«, Harndrup, Fyn.
Anne Margr. Clausen, Vile, Glyngøre.
Esther Dahl, Fredericiagade 8, Ålborg.

Bodil Didrichsen, Søren Madsensvej 18, Løkken.
Ruth E. Fyllgraf, Kjeldalsgård, Vegger.
Else M. Ibæk, Mellerup, Randers.
Alis Bach Jensen, Ålestrup mark, Ålestrup.
Hanne E. Spengler Jensen, Kirkestræde 5, Randers.
Hilda Hyllegård Jensen, Enighedsvej 1, Ålborg.
Tove Jensen, Houmeden 8, Randers.
Eva Kjeldgård, Hvidbjerg, Karby M.
Karen N. Klitgård, Blære.
Kirsten Kromann, Stevnstrup.
Severine S. Kusk, Mejlby, Spentrup.
Jette Mellemkjær, »Mellemkjær«, Brønderslev.
Annie Munk Mathiasen, Guldbæk, Godthåb.
Annelise Nielsen, Vendsysselgade 17, Ålborg.
Ellen Margr. Nielsen, c/o Sv. Chr. N., Vadum.
Astrid Agnete Olsen, Skøttrup, Løkken.
Birgit Olesen, Bjørnøgade 23, Ålborg.
Hanne Såbye Ottesen, Markusgade 7, Ålborg.
Vibeke Overgård, »Damsgård«, Nykøbing M.
Birthe E. O. Pasbjerg, Emilievej 52, Frederikshavn.
Karen R. Pedersen, Moselund, Veerst.
Nina Fabr. Rasmussen, Bredgade 95, Brønderslev.
Irma R. Skårup, Udbyhøjvej 118, Randers.
Else B. Svenningsen, Skovvej 13, Ryomgård.
Grethe Møller Troelsen, Nim, Horsens.
Vibeke Zielke, c/o handelsgartner Hans Jensen, Christiansfeld.

Efterår 1958

Betty Andersen, Nylandsvej, Vinderup.
Else Højen Andersen, Bundgården, Terndrup.
Inger-Lise Kamilla Andersen, Halvrimmen.
Sigrid Bjerre, Ulfborg.
Inge Christensen, »Ll. Thirup«, Skibsby, Hjørring.
Martha Christensen, Søndergade 51, Farsø.
Gerda Frederiksen, Skomagergade 10, Nibe.
Karen Handskemager, Vestre Allé 38, Ålborg.
Birthe Hansen, Livø, Løgstør.
Gurli Hansen, Sønnderholm.
Kaja Høj Hansen, Stensballe Skovhus, Haldrup J.
Benny L. Hedegård, Vrejlevvej 10, Vrå.
Anna Marie Jakobsen, Jyllandsgade 11, Hjørring.
Jenny Jakobsen, Lovns, Hvalpsund.
Anna Grete Jensen, Toustrup byskole, Sorring.

Betty Jensen, Birkeallé, Nibe.
 Elise Bundgård Jensen, Vejlevej, Øsløs, Vesløs.
 Inga Jensen, Hans Jensens Allé 23, Hirtshals.
 Lisbet Jensen, Sorring byskole, Toustrup.
 Bodil Kjeldsen, Vittrup.
 Birgit M. Kjøller, Nørregade 15, Østervrå.
 Vita Dam Knudsen, Dronningborg Boulevard 6, Randers.
 Anna Lise P. Kousted, Asferg, Bjerregrav.
 Lilly Kristensen, Kolt, Hasselager.
 Birte Krogh, Skellerup, Hobro.
 Else Krogsgård, Manna.
 Karen Laursen, Dokkedal.
 Bente Lützen, andelsmejeriet Kathrinelund, Hjørring.
 Vibeke Mikkelsen, Løgstørvej 4, Vorup, Randers.
 Lis Mortensen, Nørreallé 61, Thisted.
 Anna Marie Munkholm, »Christianslyst«, Thorsted, Thisted.
 Doris D. Nielsen, Thorvaldsminde, Ajstrup, Sulsted.
 Else Korsgård Nielsen, »Rosenhjem«, Hanstedvej, Thisted.
 Karen Haldrup Nielsen, »Bakkegård«, Brøndum, Løgstør.
 Karna E. Nielsen, Rønholt, Ulsted.
 Lena I. Nielsen, Sct. Laurentiivej 94, Skagen.
 Magda Nielsen, Frederiksgade 63, Ålborg.
 Meta Dahl Nielsen, Badskær skole, Dybvad.
 Karen Margrethe Noppenau, Karby M.
 Bodil Olesen, Søndergade 43, Brønderslev.
 Anna Kjær Olsen, Korsgade 9, Thisted.
 Grethe Pedersen, Holstebrovej 34, Viborg.
 Elsa Lunde Petersen, Jebjerg, Salling.
 Kirsten Petersen, Klarup st.
 Inge Bröchner Poulsen, Tingstrupvej 18, Thisted.
 Margrethe Bröchner Poulsen, Thistedvej 14, Bedsted, Thy.
 Henny Rasmussen, Ajstrup, Sulsted.
 Kirsten I. Sloth, Hyllestedgård, Løgstør.
 Astrid Steenbjerg, »Blokhuset«, Oens, Horsens.
 Ellinor Stokbro, Søndergård, Hellum, Vends.
 Minna Madsen Storgård, Søndergård, Tylstrup.
 Helga Støvring-Nielsen, Tilsted, Thisted.
 Karna M. Sønderskov, Skyum, Hørdum, Thy.
 Bente Kjær Sørensen, Laurbjerg.
 Henny Sørensen, Birkelse.
 Mette M. Therkildsen, Bredgade 28, Brønderslev.
 Else Vejrum, Østerled, Dronninglund.
 Bodil Østergård, »Lundsgård«, Biersted.
 Kirsten M. Østergård, Teglmærken, Dybvad.

Elevforeningen

I forbindelse med elevmødet afholdtes som sædvanligt generalforsamling. Da formanden, lærer Hillgård, Thise byskole, var forhindret, blev generalforsamlingen ledet af Sejlund Sørensen, som oplæste hilsner fra gamle elever og udtalte mindeord om afdøde lærer Daugbjerg.

Lærer Sigurd Pedersen, der havde overtaget kassererposten efter Daugbjergs død, aflagde beretning og regnskab og bemærkede, at en del kontingent endnu ikke var indkommet, men selv med dette beløb ville man ikke være i stand til at dække en rest på kr. 1307,70 til Ålborg Amtstidende for trykning af årsskrift 1957. Generalforsamlingen vedtog, at en kontingentforhøjelse var nødvendig for at kunne udsende årsskriftet. Ligeledes burde man udsende årsskriftet pr. efterkrav, da der ikke var nogen mening i, at nogle først modtog årsskriftet og bagefter nægtede at betale den tilsendte opkrævning.

Til bestyrelsen genvalgtes lærer Hillgård, Thise, og sygeplejeelev Ethel Nielsen-Mann, Skive. Nyvalgt blev lærer Sigurd Pedersen. Sletting Christensen genvalgtes som revisor.

J. Sig. Pedersen.

Elevforeningens regnskab 1957-58

INDTÆGT:	UDGIFT:
Kassebeholdning 150,20	Betalt til årsskrift 1.200,00
Elevmøder og off. forestill. 260,00	Porto 306,20
Kontingent 1.269,65	Indbydelseskort, elevfesten
Tilskud fra Dronninglund	m. m. 192,20
Sparekasse 200,00	Kartotekskort, korsbånd
	m. m. 18,30
	Daugbjergs minde 100,00
	Ialt udgift 1.816,70
	Kassebeholdning 63,15
Balance 1.879,85	Balance 1.879,85

Regnskabet gennemgået og fundet i overensstemmelse med bilagene.

Tryk, den 14. juni 1958.

L. Sletting Christensen.

INDHOLD

	Side
P. Sejlund Sørensen: Om at tåle medgang	3
P. Christensen: Skriftrullerne fra Det døde Hav	7
Margrethe Hansen: Ballast	13
J. Sigurd Pedersen: Aldrig alene	16
Inger Larsen: Glæde	19
S. A. Sørensen: Kultur	21
L. Sletting Christensen: Markedsplanerne og fremtiden	27
Åse Houe: Indtryk fra Canada	30
Alfred Dam: Beretning fra Landselevforeningen 1958	32
P. Sejlund Sørensen: Mindeord	34
P. Sejlund Sørensen: Try højskole – siden sidst	35
Elevfortegnelse m. m.	44
J. Sigurd Pedersen: Elevforeningen	48

Elevmøde

på Try højskole den 13. og 14. juni 1959

Lørdag:

- Kl. 18,00 Aftensmad.
– 20,00 Folkedans, frugtgrød, farvelysbilleder.

Søndag:

- Kl. 8,30 Morgenmad og morgensang.
Gudstjeneste i Dronninglund slotskirke.
– 11,30 Middagsmad.
– 14,15 Kaffe med brød.
– 15,00 Foredrag.
– 16,30 Gymnastikopvisning.
– 17,15 Generalforsamling i elevforeningen.
– 17,45 Aftensmad.
– 18,30 Frit samvær.
– 19,45 Friluftsuperholdning.
– 21,30 Sangleg, korsang.
– 22,15 Aftensang og afslutning.

*Deltagelse i elevmødet koster 1 kr. (til elevf.). Hjertelig velkommen!
Aftal med gamle kammerater om at mødes!*

NB. Jubilarerne fra 1933–34, 1943–44 og 1948–49 med ægtefæller opfordres til at møde fuldtalligt op.

KLIP HER!

Porto
20 øre

Try højskole

Dronninglund

Alle, der vil spise på skolen, må *returnere* dette kort i god tid inden mødet.

Jeg ønsker: *Fuld kost* og overnatning fra lørdag aften.....

Enkeltmåltid: Aftensmad, lørdag.....
Frugtgrød, lørdag.....
Morgenmad, søndag.....
Middagsmad, søndag.....
Eftermiddagskaffe m. brød.....
Morgenmad, mandag.....
Aftensmad, søndag.....

Sæt + ved det ønskede. – *Husk*: Tæpper til overnatning – Højskolesangbogen.

Navn

Adresse

Elevårgang

